

~ פנינים מבית המדרש 'מוסאיוף' בי"ם ~

שיעור מאת הרב מאיר פנחסי שליט"א

השאלה השנייה במסכת חגיגה - בשבוע שעבר הזמין אותי יהודי למושב חצב וסיפר לי סיפור מדהים. הוא בנה שם צימרים ומקום מאוד יפה לנופש, והוא אומר שבא אליו האינסטלטור והם סיכמו שאת כל עבודות אינסטלציה בצימרים הוא יעשה בלי קבלות, יותר זול. זה מה שהם סיכמו. כשאותו יהודי גומר את עבודות האינסטלציה, הוא בא אליו ואומר לו: 'זה הסכום כולל מע"מ. אומר לו: 'מה סיכמנו? סיכמנו בלי מע"מ, סיכמנו ככה להעביר את זה'. אמר לו: 'לא יודע מה סיכמנו, אני רוצה מע"מ, אל תסבך אותי'. אומר לו: 'אבל חבל, זה עוד הרבה כסף'. אמר לו: 'כמה זה עוד, 3,000 ש"ח?'. אמר לו: 'זה הרבה יותר, זה כמעט 5,800 ש"ח יותר. חבל, בוא נגמור את זה ככה'. אמר לו: 'אני לא מסכים, אני רוצה להוציא קבלה'. סיפר לי היהודי בעל הצימרים: 'אמרתי, יאללה, בורא עולם רוצה ככה. זה לא הוא, זה בורא עולם רוצה ככה, אני מסכים'. אומר, תקשיבו רבותיי, מגיעים אליו מס הכנסה לפני ארבעה חודשים, אומרים לו: אדון משה, הצימר שלך מופעל כבר שנה וחצי מינימום ואתה לא מביא קבלות. שלושה חוקרים יושבים מולו: 300,000 ש"ח מינימום, ועשינו לך הנחה.. אומר: אבל זה לא נכון מה שאתם אומרים. אמרו לו: תגיד את זה למישהו אחר, פלוני היה וההוא היה ומשפחת פלוני הייתה אצלך בצימר, איפה הקבלות שלהם? אז אנחנו הלכנו איתך רק שנה וחצי אחורה, תגיד תודה רבה. אחרי וויכוחים ירדו ל-200,000 ש"ח, ובסוף הסכימו לרדת איתו עד 100,000 ש"ח ושם הם ננעלו'. אומר להם: 'אבל רבותיי, אני רק אחרי פסח התחלתי להפעיל את הצימרים שלי'. אמרו לו: 'תספר את זה למישהו אחר'. הוא הלך והביא את הקבלה של האינסטלציה ואמר להם: 'רבותיי, אפשר לחיות בצימר בלי שירותים?? הנה תראו מה כתוב כאן, ארבעה שירותים'. מסתכלים החוקרים ואומרים: 'הוא צודק, לך הביתה..'. הוא אומר: 'אני כועס ואומר לקדוש ברוך הוא, מה זה 5,000 או 6,000 ש"ח? אומר בורא עולם: מתוק, אני פוטר אותך מ-300,000 ש"ח. מה אתה שואל שאלות? מה אתה יודע מה התוכניות שלי?'. ישתבח שמו לעד, לא מבינים חשבונות שמיים. בורא עולם נותן לך פה עיוורון, שם דברים, והכל מכוון לטובתך בסוף. הקדוש ברוך הוא לא מחפש להתעלל בבני אדם, זה אני יכול להבטיח לכם.

האמאמר הראשון של רבינו יצחק בן שלמה - סופר פעם על הרבי מסאסוב, שהיה אדמו"ר גדול בערבות 'רוסיה'. הרבי מסאסוב היה הרבי היחידי שגידל כלבים. שמעתם פעם על אדמו"ר שמגדל כלבים? והייתה קבוצה של חסידים שלא היה ישר בעיניהם שהרבי מגדל כלבים. רק הוא היה יוצא מבית הכנסת ונכנס לביתו, כולם קופצים עליו ומלקקים אותו. אמרו בידיש: 'זה לא מתאים, רבי וכלבים'. קמה קבוצה של חסידים והחליטו שהם עוזבים את הרבי והולכים לחסידות אחרת. באו אנשים חכמים ואמרו להם: 'אתם יכולים לעזוב, אבל בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן (על פי במדבר רבה, פרשה כ', פיסקה כ"ב). לנו תיפרדו מהרבי'. הם הגיעו לרבי ואמרו לו: 'רבי, אנחנו חייבים להיפרד, אנחנו רוצים לגוון ולשנות קצת'. אמר להם הרבי: 'בסדר גמור, שיהיה לכם סייעתא דשמיא, אבל לפני שאתם הולכים אני רוצה לתת לכם עצה שתבטיחו לי בתקיעת כף שתעשו אותה'. אמרו לו: 'רבי, אנחנו נקבל על עצמנו. מה אתה רוצה?'. אמר להם הרבי מסאסוב: 'כל מקום שאתם הולכים, תגדלו כלבים!'. התכרכמו פניהם. אמר להם: 'תקשיבו, אני מגדל כבר כמה שנים כלבים, אתם יודעים למה? שאלתם אותי פעם למה? כשאני מגיע מבית המדרש וכמה כלבים קופצים עליי ומלקקים את הרגליים שלי, אני נכנס לבית ופורץ בבכי ואומר לקדוש ברוך הוא: מה הכלבים האלה רוצים ממני? זרקתי להם כמה עצמות ותראה כמה הם אוהבים אותי! בורא עולם, אתה לא זורק לי רק עצמות, אתה נותן לי עיניים, לבלב, כבד, ילדים, משפחה, בית, נכדים, אתה נותן לי ישתבח שמו את הכל, למה אני לא מודה לך? כמה אני צריך להודות לך! תגדלו בבקשה כלבים'. ואז הם קלטו מה הרבי רוצה מהם, וכמובן שנשארו עם הרבה שלהם.

כל מה שיש לי לומר - אומר רבנו 'האור החיים' הקדוש, משל לאדם שכואבת לו הזרת הקטנה של האצבע. הוא מגיע לרופא, פניו מיוסרות וכואב לו. הוא בא לרופא הגדול ואומר לו: 'אדוני הפרופסור, אני כבר לא יכול יותר'. אומר לו הפרופסור:

'מה קרה?'. אומר לו: 'יש לי כאב'. אומר לו: 'איפה?'. הוא מראה בזרת הקטנה. אומר לו הרופא: 'אני לא מבין אותך, אדוני. אתה לא מתבייש לבוא לכאן בשביל זה? הראש שלך בסדר? הרגליים? הידיים? הלב? הכבד? אז בשביל האצבע הקטנה תגיד לי, אתה נורמלי לבוא לכאן? תסתלק מכאן'. זה רופא? אצבע קטנה כואבת, כל הגוף כואב, כל הגוף מיוסר. אומר רבנו 'האור החיים' הקדוש, יש בני אדם שאומרים: 'מצווה קטנה, שטויות. אני סך הכל יהודי דתי, חרדי, מקיים תרי"ג מצוות, מצווה אחת אני לא בדיוק 100% בה'. יש כאן מישהו שלא נטל ידיים בבוקר? כל יהודי קם בבוקר, רץ לכיור ונוטל ידיים. כמה התפללו כאן מנחה? 50% מאיתנו התפללו כבר מנחה. כמה נטלו ידיים לפני תפילת מנחה? זו הלכה מפורשת בשולחן ערוך (אורח חיים, סימן רל"ג, סעיף ד'): 'חייב אדם ליטול ידיו קודם תפילת המנחה'. מה ההבדל? זה אותו 'שולחן ערוך', זה סימן ד' וזה סימן רל"ג. מה ההבדל? אומרים: 'זה מנחה, זה לא נורא'. אומר רבנו 'האור החיים' הקדוש: אתה יודע מה זה לזלזל במצווה אחת קטנה? חסר לך איבר אחד מהגוף! הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל (בספרו אור לציון, חלק ב', פרק כ"ד) כותב שכדאי שנטילת ידיים לתפילה תהיה עם כלי לכתחילה, כדעת הרמב"ם (הלכות תפילה, פרק ד', הלכה ב'). גם בנו, רבי אברהם בן הרמב"ם (בספרו המספיק לעובדי השם), אומר שצריך כלי. מה ההבדל? למה לזלזל? 'זה נראה לי מצווה קטנה, היא לא חשובה כל כך'. אומר רבנו 'האור החיים' הקדוש, יש שלושה דברים שאדם רוצה: בני, חיי ומזוני (בנים, חיים ומזונות). והגמרא אומרת (מסכת מועד קטן, דף כ"ח, עמוד א'): 'בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזל תליא מילתא' [בנים, חיים ומזונות אינם תלויים בזכות אלא במזל]. אומר רבנו 'האור החיים' הקדוש: כל אחד יכול לקבל בני, חיי ומזוני בזכויות שלו! ואני מקריא את לשונו: "עוד התבאר על פי דבריהם שאמרו: בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזל... ובא מאמר משה כאן לומר בדבר חידוש, שאם ישראל יתעצמו לשמור ולעשות כל המצוות בכללות ופרטות, יובטחו משלושתם יחד. והוא אומר: 'קל המצוה... למען תחיו' (דברים, פרק ה', פסוק כ"ח) – הרי חיים; 'וירביתם' – הרי בנים; 'וברביתם וירביתם' – הרי מזון, ארץ ומלואה, בתים מלאים כל טוב". אם אתה מקפיד גם על הדברים הקטנים שנראים לך שטויות, אתה זוכה להכל.

סיפר לי יהודי שגיסו גר בשכונת 'מקור ברוך', דבר שצמרר אותי. גיסו, אברך צעיר עם ארבעה ילדים קטנים, החליטו שהם עושים את 'ליל הסדר' בשנת תשפ"ו בבית. כדי להיות בבית בליל הסדר צריך לטרוח הרבה, והם טרחו, ניקו את הבית, קנו מתנות לילדים והכינו הכל בצורה הכי יפה. בליל 'בדיקת חמץ', אומר לי, שהוא והרבנית הצדקת שלו היו ערים כל הלילה, ניקו את הבית וטרחו על האוכל. ביום לא היה זמן לישון, רצו מ'שריפת חמץ' לפה ולשם. הוא חזר מהתפילה בליל פסח, והוא רואה את אשתו הצדקת נרדמה על הספה עם הילדים הקטנים. אמר: 'כדי שיהיה לי כוח ל'סדר', אניח את הראש כמה דקות'. הוריד את הראש על הספה בסלון, והוא התעורר כשקרני השמש מבצבצות וחודרות לסלון ביתו ב-5:45 בבוקר! קרני השמש מלטפות אותו. אני לא מאחל לאף אחד את ההרגשה הזאת. כמה התכוון, כמה הכין, כמה למד, ולא אכל לא כזית מצה, לא כזית מרור ולא אפיקומן! איזה הרגשה, שברון לב! מזעזע, הוא אנוס, אבל מה יעשה? איך היה אומר הרבי שהיה לנו בכיתה ד': 'היית בא אליו עם פתק, היה אומר: 'נו, אני שומע, יש לך אנוס, אבל מאנוס לא יוצאים תלמידי חכמים, 'אנוס', אבל מצווה לא קיימת'. רבותי, למה אתה לא ממדעזע כשאתה רואה יהודים קמים מאוחר ומפסידים זמן 'קריאת שמע'? למה זה לא ממדעזע אותך? מה ההבדל בין 'כזית מצה' לבין 'קריאת שמע' בזמנה? מי אמר שזה כבד יותר מזה? המשנה אומרת (מסכת אבות, פרק ב', משנה א'): 'והיו זהיר במצווה קלה כבחמורה, שאי אתה יודע מתן שכרן של מצוות'. למה אתה מחליט שזה חשוב וזה לא? קריאת שמע בזמנה זו מצוות עשה דאורייתא! ממשיך 'האור החיים' הקדוש וכותב: "ומה מאוד פשט נגע זה, ובפרט בלב ההולכים בתורת ה', להבזות המצוות הקלות בראותם שהם לומדי תורה... וזהו הסובב ייסורי האנשים וימעט כבודם". אתה יודע למה יש לך ייסורים? כי אתה דש על המצוות הקטנות, הם לא מעניינות אותך. דע לך, זה הגורם לייסורים.

בא אליי שבוע שעבר זוג, נהג מונית ואשתו. גילו לה את המחלה, ועשו בדיקות שבוע שעבר וגילו גרורות. נשבר ליבם, באו שניהם ישבו לפניי בוכים. אמרו: 'הרב, מה שתגיד אנחנו עושים'. אמרתי לאישה: 'איפה הכיסוי ראש שלך? למה את לא מכסה את הראש?'. אמרה: 'הרב, אני מבטיחה כיסוי ראש'. אמרתי לבעל: 'תתחיל עם שיעור תורה כל יום, שעה, אין ויתורים'. אמר: 'אני מקבל על עצמי'. אתמול בלילה הוא מתקשר אליי בוכה, הגיעו התשובות הסופיות – גרורות בעמוד השדרה. הייתי בחתונה והגיע לשם החכם יצחק כהן שליט"א (רב שכונת שמואל הנביא). ניגשתי אליו לשפוך את שיחי, אמרתי לו: 'הרב, הבטחתי ליהודי וליהודיה כשרים, שאם יתחזקו, יהיו בשורות טובות, והנה הגיעו תוצאות קשות'. מסתכל עליי חכם יצחק ואומר לי: 'ומי אמר שזה לא התוצאות הטובות? הקדוש ברוך הוא לא עושה 'הוקוס פוקוס'. מה אתה חושב, קיבלו על עצמם מטפחת וזהו?

בורא עולם מנסה אותם לראות כמה זמן יתמידו, אבל תגיד להם שהם יצאו מזה. הם קיבלו על עצמם מצווה, מצווה משנה את הבן אדם, אז זה לוקח זמן. יצאתי משם מעודד, התקשרתי לאיש, אמרתי לו: 'זה המשך הניסיון, מה אתה דואג? יש לך ברכה מחכם יצחק כהן'.

סיפר לי יהודי בארצות הברית, קוראים לו אסלן, יהודי עשיר בכל קנה מידה, משווק זהב בכל העולם. הוא אומר לי: 'אתה יודע איך התעשרתי? עושר אגדי יש לי, והוא בעל צדקה גדול ובעל לב חם. אומר לי: אני משווק זהב ל'אבו דאבי', ויום אחד אני רואה בחשבון, שגוי אחד מ'אבו דאבי' העביר לי פעמיים תשלום, זיכה אותי בחשבון פעמיים. 100 קילו זהב, הרבה יותר ממיליון דולר! הוא מתקשר לגוי הזה ואומר לו: 'תשמע, יא חביבי, יש לך טעות'. ההוא אומר: 'אין טעויות, אני לא עושה טעויות', ומנתק. הוא מתקשר אליו אחרי חמש דקות שוב: 'אדוני, תקשיב לי, יש לך טעות בחשבון'. אומר לו: 'אני אף פעם לא טועה', ומנתק. הוא אומר: 'לא, אני אקדש שם שמייים'. ההוא הגוי הבין שמדובר בטעות לרעתו. אמר לו: 'תקשיב, הטעות היא לטובתך, העברת לי על 100 קילו זהב פעמיים כסף'. אומר לו: 'איך יכול להיות?'. אמר לו: 'תבדוק בפקס'. הוא מסתכל, מתקשר אליו אחרי רבע שעה ואומר: 'וואלה אתה צודק, תגיד לי, אתה מוסלמי?'. אמר לו: 'אני יהודי'. אמר לו: 'אתה יהודי?! לא ידעתי שהיהודים ככה ישרים. מהיום אני עובד רק איתך'. אמר לי אסלן: 'רק היום הוא קנה ממני 100 קילו זהב'.

אתה הולך, כמו שאומר רבנו 'האור החיים' הקדוש, ושומר את **כל המצווה**, רוצה להיות יהודי לכתחילה, מחמיר גם על מה שאתה לא חייב – אתה תקבל 'בני, חיי ומזוני'.

היה גר בשערי חסד הרב מרדכי ארנון זצ"ל. יום אחד הוא אמר לי: 'בוא נלך להרב שלמה זלמן אוירבך זצ"ל'. עליתי איתו ביחד. אמר לי הרב מרדכי: 'תשמע דבר שמימך לא שמעת. אני יום אחד צועד עם הרב שלמה זלמן בסמטאות 'שערי חסד', ואני רואה את הרב עוצר ומסתכל על חתולה יושבת. מסתכל בה דקה, שתיים, שלוש. אני שואל: רבי, אפשר להבין מה ראית כאן? אמר לי הרב שלמה זלמן: הרי אתה יודע איך נראית החתולה. אבל חשבת פעם מה החתולה חושבת כשהיא רואה אותנו?, היא רואה אותך בתור חתול על שתי רגליים! כי לוח המושגים של חתול זה- 'חתול'. ככה גם אנחנו רואים את המצוות – אין לנו מושג מה זה ערך של מצווה אחת, מה העוצמה שלה ומה היא עושה בעולמות העליונים'.

מתחזקת בתורה ואמונה, אהרן כהן לא אמן אצט – סיפר לי יהודי שהוא בעל צימר במושב 'רווחה'. אומר לי:

'אתה רואה אותי היום, בחור צעיר בן 30, עושה חיל ודתי? אומר לי: אתה יודע מה אני הייתי? למדתי ב'ישיבה קטנה' והתחברתי לחברים לא טובים, וירדתי לתהום בלי קרקע שעוצרת אותי. לא 'שבת', לא 'כשרות' ולא כלום, גוי לכל דבר. יום אחד חברה שלו אומרת לו: מה עם חתונה? אמרה לו: אולטימטום, או להתחתן או נפרדים. אמר לה: יש יהודי צדיק, בואי נלך לשאול אותו, מה שיגיד אני עושה – **ניסע לרב חיים קנייבסקי** (זצ"ל). הוא מגיע לרב חיים. הרב חיים מרים את העיניים, תוקע בו מבט. הוא אומר: הרגשתי שהוא קורא את ה'קישקע' שלי. אמרתי לו: 'רבי, אני רוצה להתחתן', מביא לו פתק, 'ואני לא יודע אם זה הזיווג שלי או לא?'. הרב חיים מסתכל, ואז אומר: 'נעשה גורל הגר"א'. הביאו תנ"ך, הרב חיים פותח, מדפדף, קורא, מרים את העיניים ואומר: 'לא, זה לא מתאים!'. הבחור יורד למטה שבור ורצוף. אומרת לו: 'נו, מה אמר הרב?'. אמר לה: 'הוא אמר שאנחנו לא מתאימים'. הלכו לעוד רבנים, אמרו להם: 'אם הרב חיים אמר לא, מה אנחנו נגיד?'. הלך לרב דוד גבאי שליט"א. אמר לו הרב גבאי: 'זה דבר פלא פלאים: הרב חיים ראה ששורש הנשמה שלך ושלה לא מתאימים. אבל אם אתה תפתח ותשנה את המידות והמצוות שלך, תתחיל לשמור שבת וללמוד תורה – המצוות משנות את הבן אדם, ואז תהיה מישוהו אחר. ואם תהיה מישוהו אחר, אולי תתאימו'. הוא התחיל לשמור שבת, שלח אותה ל'מדרשה', שלושה חודשים התחזקו. הלכו עוד פעם לרב חיים קנייבסקי. כותבים את השם על פתק, הרב חיים מסתכל ואומר: 'כן! בשעה טובה ומוצלחת, מזל טוב!'. כיום יש להם כבר ארבעה ילדים. אומר לי בעל הצימר: 'אתה רואה את התמונה של הרב חיים תלויה כאן? כל פעם שאני ואשתי יורדים ברוחניות – אש הולכת בינינו, כי לפי השורש המקורי של הנשמות אנחנו לא מתאימים. וכל פעם שאנחנו מתחזקים במצוות – אנחנו כמו זוג יונים'.

זה מה שכתוב בספר 'העיקרים' (לרבי יוסף אלבו, מאמר רביעי, פרק כ"ו): אומרים בתפילה **'וידברך מלכנו אמת וקיים לעד'**, והרי מנגד רואים שהקדוש ברוך הוא מבטל גזירות? איך זה מסתדר יחד?, אלא, כשאתה משתנה ועושה מצווה, אתה כבר אדם אחר, ועליך לא נגזרה הגזירה!

היה תמיד אומר חכם בן ציון אבא שאול זצ"ל: 'אתם יודעים איך אני אוהב יהודי? אני אוהב כל יהודי. ואם אני שומע על צרה

שקרתה לו, אני לוקח את זה ללב ומרגיש שהצרה היא שלי. ואם הצרה היא שלי – עלי לא נגזרה הגזירה, ובזה אני מבטל אותה'.

למדנו מדברי 'האור החיים' הקדוש, שכשאדם לא מפספס שום מצווה, לא אצבע קטנה ולא זרת קטנה, הוא זוכה ל'בני, חיי ומזוני', ולסייעתא דשמיא ולכל הברכות כולן. שנזכה בעזרת השם, אמן..

הרב בידרמן סיפור שיעמדו לכם השערות: היה אסון הבונים, אתם זוכרים את אסון הבונים? זה היה האסון הגדול, לפני כ-40 שנה. היה אוטובוס של ילדים מפתח תקווה שעלה על מסילת הברזל של הרכבת, והייתה נהגת. ולא ברור למה היא לא המשיכה לנסוע; היא ראתה את הרכבת וזה היה מרחק של 400 מטר ממנה, והרכבת צפרה לה. יש אומרים שמרוב פחד היא נתקעה במקום. הגיעה הרכבת, העיפה את האוטובוס 20 מטר; 19 ילדים במקום נהרגו, הנהגת, איש צוות, המורה – השם ירחם, 22 אנשים נהרגו. וכאן מתחיל הסיפור: הייתה שם ילדה שאמא שלה הביאה לה 10 שקלים: "לכי תקני ממתקים לטיול". היא הגיעה למכולת, וראתה את החברה שלה עומדת ובוכה. היא אומרת לה: "מה יש? למה את בוכה?" היא אמרה לה: "אמא שלי שלחה אותי עם 10 שקלים לקנות לחם, חלב, גבינה, ונאבדו לי ה-10 שקלים". אמרה לה: "קחי, קחי, יש לי כאן 10 שקלים שקיבלתי, קחי". והם היו משפחה מאוד עמידה, מאוד עשירה – זאת הילדה שנתנה את הכסף של הממתקים. אבל היא אמרה לעצמה: "אני אחזור הביתה, אמא שלי תשאל אותי איפה הכסף, איפה הדברים, ותכעס עליי" – ראש של ילדה. אפילו שאמא, יכול להיות שתשמח כשתגיד לה זאת. היא הלכה, לקחה עיתונים, אספה עיתונים שם ליד המכולת, שמה אותם בתוך שקית, נכנסה מהר מהר הביתה, פתחה את התיק ושמה בפנים. אמא שלה אמרה לה: "קניתי?" – "כן, אמא, קניתי". "מה את רוצה לאכול הבוקר?" אמא שלה שואלת אותה, "מה אני אשים לך בפרוסה?" אמרה: "אמא, אני לא רוצה כלום". פחדה שאמא שלה תפתח לה את התיק ותגלה. אבל האמהות שלנו חכמות, פיקחות; אפשר לעבוד על כל העולם, אבל על אשתך אתה לא יכול לעבוד – על האישה אל תנסה אפילו לעבוד. לאמא יש אינסטינקט, יש לה רגשות וחושים שיודעים לדעת כל דבר. היא ראתה משהו מוזר בילדה. היא הלכה, פתחה לה את התיק, ומה היא מגלה שם? עיתונים. קראה לה ונתנה לה שתי סטירות: "את עובדת עליי? משקרת עליי? מה קניתי ב-10 שקלים?". זאת המסכנה פחדה, ילדה קטנה – כיתה ז' זה היה, זה היה טיול של כיתה ז' מי שזוכר. "לא, אמא, לא", "מה לא? שיקרת עליי". הילדה אמרה: "אני לא רוצה ללכת לטיול, לא רוצה ללכת לטיול", נפגעה. ואז האמא אמרה לה: "לא, תלכי, תלכי". עד שהילדה הסכימה, שכנעה אותה ושדלה אותה ופייסה אותה, הלכה לטיול. אך עד שהגיעה, האוטובוס כבר נסע. הילדה לא הסכימה לחזור הביתה, כי אמרה: "אמא שלי עלולה לתת לי עוד שתי סטירות" – ראש של ילדה. ונשארה בגינה עד השעה שהיו צריכים לחזור מהטיול. התאונה הייתה ב-8:45. האמא מתקשרת לכל בתי החולים בארץ לשאול אם הבת הגיעה לשם. אומרים לה: "לא הגיעה". מה זה אומר? ש'בר מינ' היא הלכה... והאמא בוכה. מה כאב לאמא? הסטירה שנתנה לה, "שלחתי אותה מהבית עם כעס", וזה אכל אותה. היא לא רצתה להאמין שזו תהיה הפרידה שלה מהבת שלה. אך בצרהיים היא חוזרת והיא רואה את הבת שלה... היא אומרת לה: "בתי, איפה היית?" ומספרת לה את הסיפור. "לאט לי עם הנער" – אומר דוד המלך (במקור מיוחס לדוד, ולא לשלמה). אם לאבא הייתה סבלנות לילדים שלו, אם לאמא הייתה סבלנות לילדים שלה, קצת יותר, עוד כמה דקות לשמוע אותם, להבין אותם. הבעיה שאנחנו חיים בתוך מרוץ מטורף והכול מהר ואין לנו זמן לכלום, וזה לוקח מאיתנו את הסבלנות. לא כל דבר נגמר מהר, לא כל דבר זה צ'יק צ'ק. יש דברים שזה לוקח שנים, אבל אתה תראה את התוצאות בסוף, לא הכול מייד. אבל הבעיה שאנחנו אוהבים הכול מהר. איך אומר שלמה המלך: "טוב ארך אפיים מגיבור ומושל ברוחו מלוכד עיר" (משלי טז, לב) – העיקר למשול ברוחו.

לע"נ – הרב עמוס כמוס גואמה בן פורטונה, סלים בן רחל, הרב שלום אהרון בן רחל, חכם שלום הכהן בן תפחה מלכה, הרב שמעון בן חביבה, הרבנית שולמית רחל בת מזל, רבקה פנינה בת בסנדה, יעל טוהר בת נוגה, שאול בן רחל ופורטונה בת רבקה, מורד בן פרידה, זקי יצחק בן פרידה, נוהם עליזה בת אסתר, רחל בת גרז, פרידה פירדוס בת נוהם עליזה, יוסף בן שמחה יונוג הנון-אלישיב בן אסנת, אורה בת אסנת, אביגיל בת אסנת, לינוי בת אסנת, אודליה בת אסתר, מיכל מרים בת לימור, משה חיים בן סטלה אסתר, יעקב ישראל בן שושנה, יניב בן שושנה, ורד בת בתיה **בריאות ונחת ל** – הרב חזקיהו דב הכהן בן שושנה, דוד בן זוהרה, נחמן בן רינה, זקי בן סטלה אסתר, שושנה בת רבקה, סטלה אסתר בת נוהם עליזה, ישראל הרצל בן ביה, אברהם בן לינה, רינת שרה בת שושנה, רחלי בת רינת שרה, שמואל בן רינת שרה, אבישי בן שולמית **וש"ק** – משה בן בלה, ששון בן רונית ברכה, מירי בת סוזן, שי שלמה בן חנה, רפאל נתנאל בן טלי, שרה בת חנה, רינת שרה בת שושנה, מרדכי בן סטלה אסתר, אסתר בת בתיה, מאיר הראל בן יונה

מצווה להפיל. האסונות והקשיים לאקבל את העלון או לסייע ולתמוך בהפצתו יפנה לפלפון - 052-6126053